

ОСОБЛИВОСТІ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИМ КОМПЛЕКСОМ УКРАЇНИ У СИСТЕМІ ВПРОВАДЖЕННЯ КРИТЕРІЇВ ТА ІНДИКАТОРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Шершун М.Х.

Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, Верховна Рада України

Лісове господарство України має значну історію впровадження управлінських та виробничих рішень щодо створення та вирощування лісових насаджень, а також ефективності використання лісових ресурсів. Особливості впровадження таких заходів зумовлено тривалим історичним розвитком суспільства, а разом із тим формуванням нормативно-правової бази, яка визначала право власності на ліси, а також основні правила ведення лісового господарства. Слід зауважити, що розвиток лісового господарства не завжди був поступовим та динамічним. Переважно державна монополія на ліси, що встановилася близько століття тому, з одного боку забезпечувала певну вертикаль стабільності розвитку та контролю, а з іншого – не сприяла впровадженню новітніх технологій, ефективних методів та способів лісовирощування та лісокористування. Поряд із цим державне регулювання у галузі лісівництва забезпечило додержання основних вимог ведення лісового господарства, які наближаються до сучасних критеріїв збалансованого лісівництва.

Серед основних засад щодо забезпечення належного ведення лісового господарства слід відзначити такі: лісотипологічна основа ведення лісового господарства; диференціація впровадження господарських із урахуванням функціонального призначення лісів; особливості використання лісостанів із урахуванням річного приросту та продуктивності насаджень; обмеження обсягів лісокористування за площею; удосконалення управління лісовими ресурсами з урахуванням їх вікової структури; обов'язкове лісовідновлення із використанням переважаючих аборигенних порід; широке використання лісової селекції та переведення лісовирощування на селекційну основу; стимулювання обсягів лісорозведення тощо.

Поряд із цим залишається низка чинників, які значно сповільнюють наближення лісового господарства України до критеріїв збалансованого лісівництва та сталого розвитку. Одним із основних є неефективність реалізації та негнучкість прийняття управлінських рішень; управління “згори”, яке не враховує регіональних особливостей; використання планових показників у системі звітності та оцінки лісогосподарської діяльності; відсутність системи мотивації у прийнятті нових та прогресивних рішень у лісоуправлінні.

Вказані аспекти значно знижують високий рівень ведення лісового господарства та вимагають прийняття системи новітніх та більш ефективних рішень. З огляду на це, важливими аспектами сучасного ведення лісового господарства та наближення його до критеріїв збалансованого лісівництва є: перенесення основних повноважень щодо прийняття управлінських рішень у регіони; надання можливості прийняття управлінських рішень відповідно до ситуації (лісове господарство за особливостями виробництва наближається до сільського господарства та значною мірою залежить від чинників зовнішнього середовища); відхід від планової системи оцінювання діяльності підприємств та впровадження більш гнучких показників оцінювання лісогосподарської діяльності; впровадження системи конкурентноздатності товарів та послуг; більш широке запровадження поступових та вибіркового систем рубок головного користування та їх стимулювання; найбільш повне використання природного поновлення у лісовідновленні; доступність місцевих громад та широких верств населення до використання деревних та не деревних ресурсів лісу та участі у прийнятті управлінських рішень.